

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์

พ.ศ. ๒๕๖๐

ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ กำหนดให้จัดทำมาตรฐานคุณวุฒิสาขาหรือสาขาวิชา เพื่อให้สถาบันอุดมศึกษานำไปจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรและจัดการเรียนการสอน เพื่อให้คุณภาพของบัณฑิตในสาขาหรือสาขาวิชาของแต่ละระดับคุณวุฒิมีมาตรฐานใกล้เคียงกัน จึงจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ ให้สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติดังกล่าว

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการโดยคำแนะนำของคณะกรรมการการอุดมศึกษา ในการประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงออกประกาศไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๕๕

ข้อ ๒ การจัดการศึกษาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ ต้องมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่า “มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๖๐”

ข้อ ๓ การจัดทำหลักสูตรหรือปรับปรุงหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ ต้องมุ่งให้เกิดมาตรฐานผลการเรียนรู้ของบัณฑิต โดยมีหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และองค์ประกอบอื่นๆ ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๖๐ ที่แนบท้ายประกาศนี้

ข้อ ๔ สถาบันอุดมศึกษาใดจัดการศึกษาในหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ อยู่ในวันที่ประกาศฉบับนี้ใช้บังคับ ต้องปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นไปตามประกาศนี้ ภายในปีการศึกษา ๒๕๖๑

ข้อ ๕ ในกรณีที่ไม่สามารถปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ข้างต้นได้ หรือมีความจำเป็นต้องปฏิบัติ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการการอุดมศึกษาที่จะพิจารณา และให้ถือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการการอุดมศึกษานั้นเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ ๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา
สาขาพยาบาลศาสตร์

เอกสารแนบท้าย

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ พ.ศ. ๒๕๖๐

มาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์

๑. ชื่อสาขา และสาขาวิชา

ชื่อสาขา

พยาบาลศาสตร์ (Nursing Science)

ชื่อสาขาวิชา

๑.๑ ปริญญาโท

- ๑.๑.๑ การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ/การพยาบาลผู้ใหญ่/การพยาบาลผู้สูงอายุ
- ๑.๑.๒ การพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต
- ๑.๑.๓ การพยาบาลเด็ก
- ๑.๑.๔ การพยาบาลเวชปฏิบัติผู้สูงอายุ
- ๑.๑.๕ การพยาบาลเวชปฏิบัติชุมชน
- ๑.๑.๖ การพยาบาลเวชปฏิบัติอาชีวอนามัย
- ๑.๑.๗ การผดุงครรภ์
- ๑.๑.๘ การพยาบาลผู้ป่วยโรคติดเชื้อและการควบคุมการติดเชื้อ
- ๑.๑.๙ การพยาบาลด้านการให้ยาระงับความรู้สึก
- ๑.๑.๑๐ การบริหารทางการพยาบาล/การจัดการทางการพยาบาล
- ๑.๑.๑๑ การพยาบาลสาขาอื่น ๆ

๑.๒ ปริญญาเอก

พยาบาลศาสตร์
(Nursing Science)

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

๒.๑ ปริญญาโท

ภาษาไทย: พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (.....)
พย.ม. (.....)
ภาษาอังกฤษ: Master of Nursing Science (.....)
M.N.S. (.....)

๒.๒ ปริญญาเอก

ภาษาไทย: ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (พยาบาลศาสตร์)
ปร.ด. (พยาบาลศาสตร์)
พยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต
พย.ด.
ภาษาอังกฤษ: Doctor of Philosophy (Nursing Science)
Ph.D. (Nursing Science)
Doctor of Nursing Science
D.N.S.

๓. ลักษณะของสาขา

สาขาพยาบาลศาสตร์ เป็นศาสตร์ของการปฏิบัติกับชีวิตและสุขภาพของมนุษย์ทุกวัย ทั้งบุคคล ครอบครัว กลุ่มคน และชุมชน ในทุกภาวะสุขภาพ โดยบูรณาการความรู้เชิงประจักษ์จากศาสตร์ทางการพยาบาล ศาสตร์ทางการแพทย์ ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง งานวิจัย จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ศิลปะ การพยาบาล กฎหมาย และประสบการณ์บนพื้นฐานของสัมพันธภาพที่เอื้ออาทร เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันความเจ็บป่วยและการบาดเจ็บ การฟื้นฟูสภาพ การดูแลรักษาพยาบาลผู้เจ็บป่วย และผู้พิการ ตลอดจนผู้ที่อยู่ในวาระสุดท้ายของชีวิต การพยาบาลยังรวมถึงการปกป้องสิทธิประโยชน์ของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ และการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย การให้ความรู้และคำปรึกษาแก่ผู้ป่วยและประชาชน การเสริมสร้างพลังเพื่อให้ผู้ป่วย ครอบครัว และชุมชนสามารถดูแลตนเองและพึ่งพากันเอง รวมทั้งสามารถปรับตัวอยู่กับภาวะเจ็บป่วยและข้อจำกัดได้อย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

การศึกษาพยาบาลในระดับบัณฑิตศึกษามุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้เรียนรู้ด้วยตนเองตลอดชีวิต สามารถติดตามความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีที่ทันสมัยอยู่เสมอ เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง สร้างวัฒนธรรมการทำงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศบนพื้นฐานของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความคิดสร้างสรรค์ สามารถทำวิจัยเพื่อปรับปรุงคุณภาพการพยาบาล และ/หรือสร้างองค์ความรู้ใหม่ หรือสร้างนวัตกรรมทางการพยาบาล

๔. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

๔.๑ ปริญญาโท

๔.๑.๑ มีคุณธรรมจริยธรรม มีทักษะการตัดสินใจเชิงจริยธรรม มีความไวเชิงวัฒนธรรม ในการปฏิบัติการพยาบาล จริยธรรมการวิจัย รวมทั้งจริยธรรมเชิงวิชาการ

๔.๑.๒ มีความรอบรู้อย่างลึกซึ้งในเนื้อหาสาระของศาสตร์การพยาบาล กระบวนการวิจัย และสถิติ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขาวิชาหรือการบริหารจัดการ

๔.๑.๓ สามารถบูรณาการศาสตร์การพยาบาล ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และหลักฐานเชิงประจักษ์ ในการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขาวิชา หรือการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพภายใต้ จรรยาบรรณวิชาชีพและกฎหมาย

๔.๑.๔ พัฒนาดตนเองและแสวงหาความรู้อย่างเข้มข้นและต่อเนื่อง

๔.๑.๕ มีภาวะผู้นำ สามารถบริหารจัดการและทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางสร้างสรรค์ รวมทั้งสนับสนุนผู้อื่นให้มีการพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

๔.๑.๖ มีความสามารถในการทำวิจัยหรือโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล ในสาขาวิชา ตลอดจนเผยแพร่ผลงานอย่างมีมาตรฐาน

๔.๑.๗ มีความสามารถในการคิดเชิงวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ และสร้างสรรค์รูปแบบ/ นวัตกรรม/วิธีแก้ไขปัญหาการพยาบาลที่ซับซ้อนในสาขาวิชา

๔.๑.๘ มีทักษะในการทำงานเป็นทีมกับทีมสุขภาพและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพ ของผู้ป่วย/ผู้รับบริการ

๔.๑.๙ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการสื่อสาร และการจัดการสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย ปรับปรุงคุณภาพและระบบการพยาบาล

๔.๒ ปริญญาเอก

๔.๒.๑ สามารถกำหนดปัญหาการวิจัยที่สอดคล้องกับปัญหา/สถานการณ์ด้านสุขภาพหรือการพยาบาลโดยใช้กระบวนการวิเคราะห์อย่างมีวิจารณญาณ

๔.๒.๒ สามารถวิจัยสร้างความรู้ใหม่ พัฒนาระบบบริการพยาบาลและสุขภาพ และเผยแพร่ผลงานวิจัยและนวัตกรรมทางการพยาบาลในวารสารระดับชาติหรือนานาชาติที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ

๔.๒.๓ สังเคราะห์ความรู้จากงานวิจัยเพื่อพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาลและการบริการสุขภาพ ที่เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรสุขภาพและเพิ่มคุณภาพการบริการ

๔.๒.๔ มีภาวะผู้นำด้านวิชาการและวิชาชีพ สามารถชี้้นำความถูกต้องและนำการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพและวิชาชีพการพยาบาล

๔.๒.๕ มีคุณธรรมจริยธรรม และสามารถจัดการปัญหาจริยธรรมที่ซับซ้อนทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ

๔.๒.๖ มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ทักษะการสื่อสาร และการจัดการสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัย ปรับปรุงคุณภาพและระบบการพยาบาล

๔.๒.๗ มีส่วนร่วมในการเป็นสมาชิกองค์กรวิชาชีพและพัฒนาวิชาชีพ

๕. มาตรฐานผลการเรียนรู้

๕.๑ ปริญญาโท

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์ ใช้ผลการเรียนรู้เป็นฐานในการดำเนินการหลักสูตรสาขาพยาบาลศาสตร์ จึงได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาโทไว้ ๕ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยรายละเอียดแต่ละด้านมีดังนี้

๕.๑.๑ ด้านคุณธรรมจริยธรรม

แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความเป็นคุณธรรม จริยธรรมการวิจัย จริยธรรมเชิงวิชาการ สามารถวิเคราะห์และตัดสินใจบนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และมาตรฐานวิชาชีพ ในการดูแลผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ ให้คำปรึกษาและชี้แนะทางกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพ พึงทักษ์สิทธิเพื่อประโยชน์ของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ

๕.๑.๒ ด้านความรู้

อธิบายและวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งในศาสตร์การพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขาวิชา รวมทั้งกระบวนการวิจัยและสถิติ

๕.๑.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

สามารถคิดเชิงวิเคราะห์อย่างเป็นระบบร่วมกับบูรณาการศาสตร์ทางการพยาบาลศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หลักฐานเชิงประจักษ์ ประสบการณ์ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย ในการดูแลผู้ป่วยหรือผู้รับบริการที่มีปัญหาซับซ้อนหรือปัญหาที่คาดการณ์ว่าจะเกิดขึ้น เลือกใช้เครื่องมือในการประเมินผลลัพธ์ทางการพยาบาลที่เหมาะสม สามารถจัดการผลลัพธ์ทางการพยาบาลและระบบสุขภาพ พัฒนาศักยภาพผู้ป่วยหรือผู้รับบริการและครอบครัวให้สามารถประเมินและจัดการปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นพี่เลี้ยงหรือต้นแบบในการปฏิบัติ ประยุกต์หลักการด้านคุณภาพและความปลอดภัยมาใช้ในการดูแลผู้ป่วยหรือผู้รับบริการที่อยู่ในความรับผิดชอบ สามารถวิเคราะห์และประยุกต์ภูมิปัญญา

ท้องถิ่นและการดูแลสุขภาพทางเลือกรวมมาใช้ และสามารถทำวิจัย/โครงการ/สร้างนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล

๕.๑.๔ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

แสดงภาวะผู้นำ สามารถริเริ่มการเปลี่ยนแปลง ทำงานร่วมกับทีมสุขภาพและผู้ที่เกี่ยวข้อง มีความไวเชิงวัฒนธรรม เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อผู้ป่วยหรือผู้รับบริการ มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองรวมทั้งวิชาชีพและสังคมได้อย่างต่อเนื่อง มีความภาคภูมิใจและสร้างคุณค่าของวิชาชีพ สร้างวัฒนธรรมในการทำงานที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศ

๕.๑.๕ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล และวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ เพื่อนำไปปรับปรุงคุณภาพการพยาบาล วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล เพื่อการติดตามเฝ้าระวังและการจัดการกับความเสี่ยง สามารถติดต่อสื่อสารกับผู้ป่วย/ผู้รับบริการ/ทีมพยาบาลและทีมสหสาขาวิชาชีพ เผยแพร่ผลงานและแลกเปลี่ยนความรู้ใหม่ๆ ทั้งในและนอกองค์กรอย่างมีมาตรฐาน

ทั้งนี้ การกำหนดผลการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน

๕.๒ ปริญญาเอก

มาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาเอกสาขาพยาบาลศาสตร์ ใช้ผลการเรียนรู้เป็นฐานในการดำเนินการหลักสูตรสาขาพยาบาลศาสตร์ จึงได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ระดับปริญญาเอกไว้ ๕ ด้าน ซึ่งสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาพยาบาลศาสตร์ โดยรายละเอียดแต่ละด้าน มีดังนี้

๕.๒.๑ ด้านคุณธรรมจริยธรรม

แสดงพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความมีจริยธรรม จรรยาบรรณ ทั้งในด้านวิชาการและวิชาชีพ สามารถวิเคราะห์ประเด็นจริยธรรมที่ซับซ้อนทางการพยาบาล ระบบบริการสุขภาพ และวิจัยรวมทั้งตัดสินใจโดยใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม เป็นผู้นำทางจริยธรรม (ethical leadership) เป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติตามหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ และคำนึงถึงสิทธิของผู้ป่วย/ผู้รับบริการทำหน้าที่แทนวิชาชีพและองค์กรวิชาชีพ (professional advocacy) ให้วิชาชีพได้รับความน่าเชื่อถือ ศรัทธาและไว้วางใจจากประชาชน

๕.๒.๒ ด้านความรู้

อธิบายและวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งในปรัชญา ศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง และกลวิธีในการพัฒนาศาสตร์ทางการพยาบาล รวมทั้งกระบวนการวิจัยและสถิติขั้นสูง

๕.๒.๓ ด้านทักษะทางปัญญา

สามารถวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการความรู้เชิงลึกของศาสตร์ทางการพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อออกแบบงานวิจัยที่ตอบสนองปัญหาและความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม สามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่/นวัตกรรมทางการพยาบาลและสุขภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาลและปรับปรุงผลลัพธ์ทางการพยาบาล สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้จากงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการพยาบาลและสุขภาพเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนและการเปลี่ยนแปลงนโยบายด้านสุขภาพ

๕.๒.๔ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ร่วมกับทีม นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล ระบบบริการพยาบาลและระบบสุขภาพ เป็นผู้นำร่วมกับเครือข่ายในวิชาชีพและสหสาขาวิชาชีพ เพื่อจัดการปัญหาสุขภาพของประชาชนด้วยองค์ความรู้ด้านวิชาการและวิจัย สนับสนุนและเป็นที่เลี้ยง ให้ผู้อื่นในการพัฒนางานวิจัย/นวัตกรรมทางการพยาบาลและสุขภาพ สามารถชี้แนะความถูกต้องด้านสุขภาพให้กับสังคมและพิทักษ์สิทธิเพื่อประโยชน์ให้กับผู้ป่วย/ผู้รับบริการ

๕.๒.๕ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

มีทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและสารสนเทศในการสืบค้น คัดกรอง และใช้สถิติในการวิเคราะห์/แปลผลข้อมูลที่ซับซ้อนด้านสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ สื่อสารข้อมูลที่ซับซ้อนได้เหมาะสมกับกลุ่มบุคคลต่างๆ ในวงวิชาการ วิชาชีพ และสังคม เผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้กับเครือข่ายทีมสุขภาพและผู้ป่วย/ผู้รับบริการ นำเสนองานทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยผ่านสิ่งพิมพ์ทางวิชาการและวิชาชีพที่มีมาตรฐานทั้งระดับชาติและนานาชาติ

ทั้งนี้ การกำหนดผลการเรียนรู้จะต้องสอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสถาบัน

ผลการเรียนรู้ที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ เป็นหลักหรือแนวทางในการกำหนดผลการเรียนรู้ระดับหลักสูตร (มคอ.๒) ซึ่งแต่ละสถาบันการศึกษาจะกำหนดผลการเรียนรู้ระดับหลักสูตรอย่างสอดคล้องกับปรัชญา และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และกระจายความรับผิดชอบผลการเรียนรู้ระดับหลักสูตร (มคอ.๒) สู่วิชาต่างๆ (มคอ.๓)

เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการศึกษาภายในสถาบัน และเป็นการรองรับการประเมินตามมาตรฐานสากลต่อไป สถาบันศึกษามีทางเลือกในการกำหนดผลการเรียนรู้และการกระจายความรับผิดชอบผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่วิชาได้ตามแนวทางต่อไปนี้

แนวทางที่ ๑ กำหนดผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และที่อ้างอิงเชื่อมโยงได้กับผลการเรียนรู้อย่างน้อย ๕ ด้าน ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ และนำผลการเรียนรู้ดังกล่าวไปจัดทำแผนกระจายความรับผิดชอบกับรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตรโดยตรง หรือ

แนวทางที่ ๒ กำหนดผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และนำผลการเรียนรู้ดังกล่าวไปจัดทำแผนกระจายความรับผิดชอบกับรายวิชาต่างๆ และต้องมีการชี้แจงหรือจัดทำตารางเพิ่มเติมเพื่อให้เห็นว่า ผลการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นนั้น มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงหรืออ้างอิงได้กับผลการเรียนรู้อย่างน้อย ๕ ด้าน ตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์

๖. องค์กรวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง

สภาการพยาบาล

๗. ระบบการจัดการศึกษาและโครงสร้างหลักสูตร

๗.๑ ระบบการจัดการศึกษา

ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ฉบับที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

๗.๒ โครงสร้างหลักสูตร ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ฉบับที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

๗.๒.๑ ปริญญาโท ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต โดยแบ่งการศึกษาเป็น ๒ แผน คือ

แผน ก เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย โดยมีการทำวิทยานิพนธ์ และศึกษารายวิชาเพิ่มเติม มีโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

แผน ก แบบ ก ๒ ทำวิทยานิพนธ์ซึ่งมีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต และศึกษางานรายวิชาอีกไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต ประกอบด้วย

๑) วิชาแกน จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต

๒) วิชาเฉพาะสาขา จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

(ให้มีวิชาภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยกำหนดให้ระยะเวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิต ในระบบทวิภาค)

๓) วิชาเลือก จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต

๔) วิทยานิพนธ์ จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

แผน ข เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการศึกษารายวิชา โดยเพิ่มเติมรายวิชาทางการพยาบาลทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติสำหรับผู้ปฏิบัติการพยาบาลที่ต้องการพัฒนาตนเองให้มีสมรรถนะทางการพยาบาลเฉพาะสาขาวิชา มีโครงสร้างหลักสูตร ดังนี้

๑) วิชาแกน จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต

๒) วิชาเฉพาะสาขา จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๑๘ หน่วยกิต

(ให้มีวิชาภาคปฏิบัติไม่น้อยกว่า ๙ หน่วยกิต โดยกำหนดให้ระยะเวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตในระบบทวิภาค)

๓) วิชาเลือก จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๓ หน่วยกิต

๔) การค้นคว้าอิสระ จำนวนหน่วยกิตไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต

๗.๒.๒ ปริญญาเอก

แบ่งการศึกษาเป็น ๒ แบบ โดยเน้นการวิจัยเพื่อพัฒนานักวิชาการและนักวิชาชีพชั้นสูง คือ

๑) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ มีสัดส่วนจำนวนหน่วยกิตขั้นต่ำของแต่ละหมวดวิชาในระบบทวิภาค ดังนี้

แบบ ๑ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัย (แบบ ๑.๑) โดยทำวิทยานิพนธ์ที่ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ โดยมีจำนวนหน่วยกิตวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิตในระบบทวิภาค สถาบันการศึกษาอาจกำหนดให้เรียนรายวิชาเพิ่มเติมเพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามที่สถาบันการศึกษา กำหนด โดยไม่นับหน่วยกิต ผู้เข้าศึกษาในโปรแกรมนี้ต้องมีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับปริญญาโท

แบบ ๒ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยและศึกษารายวิชาเพิ่มเติม

แบบ ๒.๑ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโท จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และเรียนรายวิชา จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

แบบ ๒.๒ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาตรี จะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๔๘ หน่วยกิต และเรียนรายวิชา จำนวนไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต

ทั้งนี้ วิทยานิพนธ์ตามแบบ ๒.๑ และแบบ ๒.๒ จะต้องมีมาตรฐานและคุณภาพเดียวกัน

๒) หลักสูตรพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต

แบบ ๒ เป็นแผนการศึกษาที่เน้นการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการพยาบาลและระบบสุขภาพ และศึกษารายวิชาเพิ่มเติม

แบบ ๒.๑ คือ ผู้เข้าศึกษาที่สำเร็จปริญญาโทจะต้องทำวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๓๖ หน่วยกิต และเรียนรายวิชา จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต

สำหรับระบบอื่นของการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ฉบับที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

๘. เนื้อหาสาระสำคัญของหลักสูตร

๘.๑ ปริญญาโท

๘.๑.๑ วิชาแกน ควรประกอบด้วยเนื้อหาต่อไปนี้

นโยบายและระบบสุขภาพ ปัจจัยที่กระทบกับระบบสุขภาพ การพัฒนาภาวะผู้นำ และการจัดการทางการพยาบาล กฎหมายและจริยธรรม การวิจัยและการใช้ผลการวิจัย สถิติ ทฤษฎี และแนวคิดทางการพยาบาล

๘.๑.๒ วิชาเฉพาะสาขา ประกอบด้วยเนื้อหาน้อยต่อไปนี้

การประเมินภาวะสุขภาพขั้นสูงที่สอดคล้องกับผู้ป่วย/ผู้รับบริการในสาขา วิทยาศาสตร์สุขภาพที่เกี่ยวข้องกับการพยาบาลเฉพาะสาขา วิชาการพยาบาลเฉพาะสาขา วิชาการปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขา ทั้งนี้ หากเป็นหลักสูตร แผน ข วิชาการพยาบาลเฉพาะสาขา ต้องมีจำนวนหน่วยกิตทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติมากกว่าการศึกษารายวิชาการพยาบาล ในหลักสูตร แผน ก แบบ ก ๒ สำหรับสาขาวิชาการบริหารทางการพยาบาล/การจัดการทางการพยาบาล ให้มีเนื้อหาน้อยต่อไปนี้ การพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายด้านสุขภาพ เศรษฐศาสตร์สาธารณสุข การเงินการคลังด้านสุขภาพ องค์กรสุขภาพและองค์กรพยาบาล การจัดการคุณภาพการพยาบาล การบริหารทรัพยากรมนุษย์ทางสุขภาพ และการพยาบาลสารสนเทศทางสุขภาพ ปฏิบัติการบริหารองค์กรทางสุขภาพ และการพยาบาล ทั้งนี้ หากเป็นหลักสูตรแผน ข ให้มีการสัมมนาการบริหารการพยาบาล

๘.๑.๓ วิชาเลือก เลือกจากเนื้อหาต่อไปนี้

แนวคิดทฤษฎีและการพัฒนาบทบาทของผู้ปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูง หรือการสอนทางการพยาบาล หรือการบริหารการพยาบาล หรืออื่นๆ ที่เป็นจุดเน้นของหลักสูตร หรืออัตลักษณ์ที่สถาบันอุดมศึกษากำหนด

สำหรับการบริหารทางการพยาบาล/การจัดการทางการพยาบาล ให้เลือกการพยาบาลในคลินิกเฉพาะสาขาวิชาที่เลือกสรร

๘.๑.๔ วิทยานิพนธ์ เป็นการวิจัยในเรื่องที่ตรงกับการพยาบาลเฉพาะสาขาวิชาที่กำหนด ในหลักสูตร เพื่อการพัฒนาคุณภาพของการปฏิบัติการพยาบาลโดยใช้กระบวนการวิจัยที่เชื่อถือได้ ผลการวิจัยสามารถตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ หรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือนำเสนอต่อที่ประชุมวิชาการ โดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (full paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมทางวิชาการ (proceedings)

สำหรับการค้นคว้าอิสระ เป็นการทำโครงการเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล โดยใช้กระบวนการที่เชื่อถือได้ เช่น การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ การพัฒนาแนวปฏิบัติใหม่ทางคลินิก การศึกษาความเป็นไปได้ในการนำแนวปฏิบัติทางคลินิกที่พัฒนาใหม่ไปใช้อย่างเป็นระบบ การสร้างสื่อการสอนสำหรับผู้ป่วยและทดลองปฏิบัติอย่างมีมาตรฐาน หรือการทำกรณีศึกษาขององค์กรสุขภาพ/ผู้ป่วยที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน เพื่อความรู้ใหม่ หรือเพื่อแก้ไขปัญหาทางการพยาบาล เป็นต้น และได้รับการเผยแพร่ ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้

๘.๒ ปริญญาเอก

๘.๒.๑ วิชาแกน

๑) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพยาบาลศาสตร์ ประกอบด้วยเนื้อหาอย่างน้อยต่อไปนี

ปรัชญาวิทยาศาสตร์และปรัชญาพยาบาลศาสตร์ การพัฒนาศาสตร์การพยาบาล วิธีวิทยาการวิจัยขั้นสูง สถิติขั้นสูง (เชิงปริมาณและ/หรือเชิงคุณภาพขึ้นอยู่กับจุดเน้นของสถาบันการศึกษา) ระบบสุขภาพและการพัฒนาวิชาชีพ/นโยบายและระบบสุขภาพ/ภาวะผู้นำ

๒) หลักสูตรพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต ประกอบด้วยเนื้อหาอย่างน้อยต่อไปนี
ความรู้ทางการพยาบาลและวิทยาศาสตร์สุขภาพ การสังเคราะห์ความรู้จากงานวิจัย และการปฏิบัติการพยาบาลที่ลุ่มลึก การประเมินผลลัพธ์ วิธีวิทยาการวิจัยขั้นสูง ระบบสุขภาพและการพัฒนาวิชาชีพ/นโยบายและระบบสุขภาพ/ภาวะผู้นำ

๘.๒.๒ วิชาเลือก

นักศึกษาสามารถเลือกเรียนในเนื้อหาสาระของรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อวิทยานิพนธ์ของนักศึกษา ทั้งในกลุ่มเนื้อหาและระเบียบวิธีวิจัย โดยคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

๘.๒.๓ วิทยานิพนธ์

- ๑) เป็นวิทยานิพนธ์ที่มีคุณภาพสูงและก่อให้เกิดความรู้ใหม่และเกิดความก้าวหน้าต่อวิชาชีพการพยาบาล
- ๒) มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้องและเป็นไปตามหลักจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ ผลการวิจัยเชื่อถือได้
- ๓) ใช้ภาษาเชิงวิชาการที่ถูกต้องเหมาะสม
- ๔) มีการอ้างอิงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและหลักจริยธรรม
- ๕) มีการตีพิมพ์ในวารสารวิชาการระดับชาติ หรือนานาชาติ ตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๘.๒.๔ การเพิ่มพูนประสบการณ์วิจัย/ประสบการณ์ในระบบพยาบาลหรือระบบสุขภาพ

๑) หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต

ให้สถาบันการศึกษากำหนดกิจกรรมการเพิ่มพูนประสบการณ์การวิจัยให้เหมาะสมกับผู้เข้าศึกษา และแผนการศึกษา ทั้งนี้ต้องไม่ต่ำกว่า ๒๔๐ ชั่วโมง สำหรับแบบ ๑.๑ และไม่ต่ำกว่า ๑๘๐ ชั่วโมง สำหรับแบบ ๒.๑ และแบบ ๒.๒

๒) หลักสูตรพยาบาลศาสตรดุษฎีบัณฑิต

ให้สถาบันการศึกษากำหนดกิจกรรมการเพิ่มพูนประสบการณ์ในระบบพยาบาล หรือระบบสุขภาพ ไม่ต่ำกว่า ๑๘๐ ชั่วโมง

๙. กลยุทธ์การสอนและการประเมินผลการเรียนรู้

๙.๑ กลยุทธ์การสอน

๙.๑.๑ ปริญญาโท

จัดการเรียนการสอนโดยเน้นการเรียนรู้ในผู้ใหญ่ โดยให้ผู้เรียนมีการชี้นำ กำกับ การเรียนรู้ และศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และมุ่งมั่นในผลสำเร็จการเรียนรู้ตลอดกระบวนการเรียน การสอน ส่งเสริมวิธีการเรียนการสอนที่หลากหลาย เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน จัดให้ผู้เรียนบูรณาการ ประสบการณ์ แนวคิดทฤษฎีทางการพยาบาล ศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง หลักฐานเชิงประจักษ์ เทคโนโลยีสารสนเทศ และระบบ Digital ในการให้บริการในสถานการณ์จริงแก่ผู้ป่วย/ผู้รับบริการที่มีปัญหาสุขภาพซับซ้อน หรือปัญหาสุขภาพที่สำคัญของชุมชนรวมถึงการนิเทศบุคลากรทางการพยาบาล ทั้งนี้ กลยุทธ์การเรียน การสอนจะต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้รายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

๙.๑.๒ ปริญญาเอก

จัดการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนมีการชี้นำ การควบคุมตนเอง และการสังเคราะห์ ความรู้ โดยมุ่งมั่นในผลสำเร็จตลอดกระบวนการเรียนการสอน มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและ ระบบ Digital ในการสืบค้นความรู้ต่างๆ ที่ทันสมัย เน้นวิธีการเรียนการสอนแบบสัมมนา การศึกษาและ วิจัยอย่างเป็นอิสระ เพื่อที่จะก้าวไปสู่การเป็นนักวิจัยและนักวิชาการที่มีคุณภาพระดับสากล ทั้งนี้กลยุทธ์การเรียนการสอนจะต้องสอดคล้องกับผลการเรียนรู้รายวิชา

๙.๒ กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ ยึดผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนา ผลการเรียนรู้เป็นสำคัญ ใช้วิธีการประเมินเชิงพัฒนา โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน ให้โอกาสได้สะท้อนคิดจากการเรียนรู้ และการพัฒนาของตนเอง ผลการเรียนรู้ไปสู่การพัฒนาความก้าวหน้า ในด้านวิชาการและการวิจัย เพื่อให้มั่นใจว่าผู้เรียนบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง

๑๐. การทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

สถาบันการศึกษาต้องกำหนดให้มีระบบและกลไกการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ ของนักศึกษา เพื่อยืนยันว่าผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาทุกคนมีผลการเรียนรู้ครบทุกด้านตามที่กำหนด ไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์เป็นอย่างน้อย โดยจัดทำการทวนสอบ ผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งในระดับรายวิชา และระดับหลักสูตร เมื่อได้ดำเนินการทวนสอบ ผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาแล้วให้จัดทำรายงานผลการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ ของนักศึกษา เพื่อเป็นหลักฐานการบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้และจัดทำแผนการปรับปรุงการประเมิน ผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้

๑๑. คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา การเทียบโอนความรู้ หรือประสบการณ์ และการสำเร็จการศึกษา

๑๑.๑ คุณสมบัติผู้เข้าศึกษา

๑๑.๑.๑ ระดับปริญญาโท

๑) สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาพยาบาลศาสตร์ จากสถาบันการศึกษาที่สภาการพยาบาลให้การรับรอง

๒) กรณีผู้เข้าศึกษาไม่มีสัญชาติไทย ผู้เข้าศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า และได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลโดยสภาวิชาชีพ หรือองค์กรที่รับผิดชอบในประเทศของผู้สมัคร กรณีไม่มีระบบการให้ใบอนุญาตฯ ต้องมีใบรับรองการขึ้นทะเบียนในประเทศของผู้สมัคร หรือรับรองโดยหน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Regulatory Authority) ในประเทศของผู้สมัคร

๓) มีประสบการณ์การปฏิบัติวิชาชีพการพยาบาลอย่างน้อย ๑ ปี

๔) มีคุณสมบัติอื่นเพิ่มเติมตามที่สถาบันการศึกษากำหนด

๑๑.๑.๒ ระดับปริญญาเอก

๑) สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่สภาการพยาบาลให้การรับรองหลักสูตรในระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า และมีผลการเรียนดีมาก หรือ

๒) สำเร็จการศึกษาจากสถาบันการศึกษาที่สภาการพยาบาลให้การรับรองหลักสูตรในระดับปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า และ

๓) มีผลการสอบภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่สถาบันการศึกษากำหนด

๔) กรณีผู้เข้าศึกษาไม่มีสัญชาติไทย ผู้เข้าศึกษาต้องสำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาโท สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า และได้รับอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลโดยสภาวิชาชีพ หรือองค์กรที่รับผิดชอบในประเทศของผู้สมัคร กรณีไม่มีระบบการให้ใบอนุญาตฯ ต้องมีใบรับรองการขึ้นทะเบียนในประเทศของผู้สมัคร หรือรับรองโดยหน่วยงานกำกับดูแลวิชาชีพการพยาบาล (Nursing Regulatory Authority) ในประเทศของผู้สมัคร

๕) มีคุณสมบัติอื่นเพิ่มเติมตามที่สถาบันการศึกษากำหนด

๑๑.๒ การเทียบโอนความรู้หรือประสบการณ์ สถาบันการศึกษาอาจยกเว้นหรือเทียบโอนหน่วยกิตรายวิชา หรือวิทยานิพนธ์จากหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ให้กับนักศึกษาที่มีความรู้ความสามารถ ที่สามารถวัดมาตรฐานได้ ทั้งนี้ นักศึกษาต้องศึกษาให้ครบตามจำนวนหน่วยกิตที่กำหนดไว้ในเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตร และเป็นไปตามหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่อการศึกษาระบบและแนวปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการเทียบโอนของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๑.๓ การสำเร็จการศึกษา

๑๑.๓.๑ ปริญญาโท

ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ฉบับที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน ดังนี้

๑) แผน ก

(๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตรโดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนนหรือเทียบเท่า พร้อมทั้ง

(๒) เสนอวิทยานิพนธ์และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันการศึกษานั้นแต่งตั้ง และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้

(๓) ผลงานวิทยานิพนธ์ หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติหรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพ ตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ หรือ

(๔) นำเสนอต่อที่ประชุมทางวิชาการ โดยบทความที่นำเสนอฉบับสมบูรณ์ (full paper) ได้รับการตีพิมพ์ในรายงานสืบเนื่องจากการประชุมทางวิชาการ (proceedings) ดังกล่าว

๒) แผน ข

(๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตร โดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนน หรือเทียบเท่า และ

(๒) สอบผ่านการสอบประมวลความรู้ (comprehensive examination) ด้วยข้อเขียนและ/หรือปากเปล่าในสาขาวิชานั้น พร้อมทั้ง

(๓) เสนอรายงานการค้นคว้าอิสระและสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันการศึกษานั้นแต่งตั้ง โดยเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ และรายงานการค้นคว้าอิสระหรือส่วนหนึ่งของรายงานการค้นคว้าอิสระต้องได้รับการเผยแพร่ในลักษณะใดลักษณะหนึ่งที่สืบค้นได้

๑๑.๓.๒ ปริญญาเอก

ให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ฉบับที่มีผลบังคับใช้ ในปัจจุบัน ดังนี้

๑) แบบ ๑.๑

(๑) สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (qualifying examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้ง

(๒) เสนอวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันการศึกษานั้นแต่งตั้ง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบัน และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ และ

(๓) ผลงานวิทยานิพนธ์ หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ หรือระดับนานาชาติที่มีคุณภาพ ตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการอย่างน้อย ๒ เรื่อง

๒) แบบ ๒

(๑) ศึกษารายวิชาครบถ้วนตามที่กำหนดในหลักสูตรโดยจะต้องได้ระดับคะแนนเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ๓.๐๐ จากระบบ ๔ ระดับคะแนน หรือเทียบเท่า และ

(๒) สอบผ่านการสอบวัดคุณสมบัติ (qualifying examination) เพื่อเป็นผู้มีสิทธิขอทำวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้ง

(๓) เสนอวิทยานิพนธ์ และสอบผ่านการสอบปากเปล่าขั้นสุดท้าย โดยคณะกรรมการที่สถาบันการศึกษานั้นแต่งตั้ง ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจากภายในและภายนอกสถาบัน และต้องเป็นระบบเปิดให้ผู้สนใจเข้ารับฟังได้ และ

(๔) ผลงานวิทยานิพนธ์ หรือส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ ต้องได้รับการตีพิมพ์ หรืออย่างน้อยได้รับการยอมรับให้ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติ หรือระดับนานาชาติ ที่มีคุณภาพ

ตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาวารสารทางวิชาการสำหรับการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ

๑๒. คณาจารย์ และบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน

อาจารย์ประจำ หมายถึง บุคคลที่ดำรงตำแหน่งอาจารย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ ในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรนั้น ที่มีหน้าที่รับผิดชอบตามพันธกิจของการอุดมศึกษา และปฏิบัติหน้าที่เต็มเวลา

๑๒.๑ คุณสมบัติอาจารย์ผู้สอน

๑๒.๑.๑ ระดับปริญญาโท

๑) อาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร ต้อง

- (๑) เป็นอาจารย์ประจำ หรืออาจารย์พิเศษ
- (๒) อาจารย์ประจำ ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งหรือการพยาบาลชั้นหนึ่ง ที่เป็นปัจจุบัน สำหรับอาจารย์ผู้สอนรายวิชาการผดุงครรภ์ ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง

(๓) มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า หรือที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร และ

(๔) มีประสบการณ์ด้านการสอน และ

(๕) มีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย ๑ รายการ ในรอบ ๕ ปี ย้อนหลัง สำหรับอาจารย์ที่สอนรายวิชาการพยาบาลเฉพาะสาขาวิชา ต้องมีประสบการณ์สอนทางคลินิกหรือปฏิบัติการพยาบาลทางคลินิกในสาขาวิชานั้น ไม่น้อยกว่า ๒ ปี

ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษ ต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของรายวิชา โดยมีอาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

๒) อาจารย์ประจำหลักสูตร ต้อง

- (๑) เป็นอาจารย์ประจำ
- (๒) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่งหรือ การพยาบาลชั้นหนึ่ง ที่เป็นปัจจุบัน

(๓) มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า หรือที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร และ

(๔) มีผลงานทางวิชาการ ที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัยของตนเอง

๓) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้อง

- (๑) เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร
- (๒) มีจำนวนอย่างน้อย ๓ คน
- (๓) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง หรือการพยาบาลชั้นหนึ่ง ที่เป็นปัจจุบัน
- (๔) มีคุณวุฒิปริญญาเอก สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า หรือที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร หรือ
- (๕) มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า หรือที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร และมีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ในสาขาพยาบาลศาสตร์ และ
- (๖) มีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัยของตนเอง

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับสาขาวิชาที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน หรือมีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า ๑๐ คน สถาบันการศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้น ให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

๔) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก/การค้นคว้าอิสระ ต้อง

- (๑) เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร
- (๒) มีคุณวุฒิปริญญาเอก สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า หรือที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร หรือ
- (๓) มีคุณวุฒิปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า หรือที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร และมีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ในสาขาพยาบาลศาสตร์ และ
- (๔) มีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

๕) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

- (๑) เป็นอาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
- (๒) กรณีที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้
  - (๒.๑) มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือเทียบเท่า และ
  - (๒.๒) มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ไม่น้อยกว่า ๑๐ เรื่อง หรือนานาชาติ ไม่น้อยกว่า ๕ เรื่อง ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ หรือ
  - (๒.๓) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการตามที่กำหนดข้างต้น แต่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ หรือการค้นคว้าอิสระ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันการศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

๖) อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ ประกอบด้วย อาจารย์ประจำ หลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน รวมไม่น้อยกว่า ๓ คน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบ ต้องไม่เป็น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก หรืออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม โดยอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการ ดังนี้

(๑) กรณีเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร ต้อง

(๑.๑) มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือเทียบเท่า หรือ

(๑.๒) มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโท หรือเทียบเท่า ที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์

และ

(๑.๓) มีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคล ดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็น ผลงานวิจัย

(๒) กรณีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน ต้อง

(๒.๑) มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือเทียบเท่า และ

(๒.๒) มีผลงานทางวิชาการ ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติ ไม่น้อยกว่า ๑๐ เรื่อง หรือนานาชาติ ไม่น้อยกว่า ๕ เรื่อง ซึ่งตรง หรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระ หรือ

(๒.๓) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ ตามที่กำหนดข้างต้น แต่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรง หรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์หรือการค้นคว้าอิสระ โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันการศึกษา แห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบ

๑๒.๑.๒ ระดับปริญญาเอก

๑) อาจารย์ผู้สอน

(๑) เป็นอาจารย์ประจำ หรืออาจารย์พิเศษ

(๒) อาจารย์ประจำ ต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่งหรือการพยาบาลชั้นหนึ่ง ที่เป็นปัจจุบัน

(๓) มีคุณวุฒิปริญญาเอก สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า หรือขั้นต่ำปริญญาโท หรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ในสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์หรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์กับ หลักสูตร หรือสัมพันธ์กับรายวิชาที่สอน

(๔) มีประสบการณ์ด้านการสอน และ

(๕) มีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็น ผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรง ตำแหน่งทางวิชาการ อย่างน้อย ๑ รายการในรอบ ๕ ปี ย้อนหลัง

ในกรณีรายวิชาที่สอนไม่ใช่วิชาในสาขาวิชาของหลักสูตร อนุมัติให้อาจารย์ที่มี คุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือเทียบเท่า ที่มีตำแหน่งทางวิชาการต่ำกว่ารองศาสตราจารย์ ทำหน้าที่อาจารย์ ผู้สอนได้

ทั้งนี้ อาจารย์พิเศษต้องมีชั่วโมงสอนไม่เกินร้อยละ ๕๐ ของรายวิชา โดยมี อาจารย์ประจำเป็นผู้รับผิดชอบรายวิชานั้น

๒) อาจารย์ประจำหลักสูตร

- (๑) เป็นอาจารย์ประจำ
- (๒) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่งหรือการพยาบาลชั้นหนึ่ง ที่เป็นปัจจุบัน
- (๓) มีคุณวุฒิปริญญาเอก สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า หรือที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร หรือชั้นต่ำปริญญาโทหรือเทียบเท่าที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และ
- (๔) มีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัยของตนเอง

๓) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

- (๑) เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร
- (๒) มีจำนวนอย่างน้อย ๓ คน
- (๓) มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่งหรือการพยาบาลชั้นหนึ่ง ที่เป็นปัจจุบัน
- (๔) มีคุณวุฒิปริญญาเอก สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า หรือที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร หรือชั้นต่ำปริญญาโทสาขาพยาบาลศาสตร์หรือเทียบเท่า ที่มีตำแหน่งศาสตราจารย์ และ
- (๕) มีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัยของตนเอง

กรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับหลักสูตรที่ไม่สามารถสรรหาอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรครบตามจำนวน หรือมีจำนวนนักศึกษาน้อยกว่า ๑๐ คน สถาบันการศึกษาต้องเสนอจำนวนและคุณวุฒิของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรที่มีนั้นให้คณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี

๔) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

- (๑) เป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร
- (๒) มีคุณวุฒิปริญญาเอก สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า หรือที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร หรือ
- (๓) มีคุณวุฒิปริญญาโท สาขาพยาบาลศาสตร์ หรือเทียบเท่า หรือที่สัมพันธ์กับสาขาวิชาของหลักสูตร และมีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ในสาขาพยาบาลศาสตร์ และ
- (๔) มีผลงานทางวิชาการที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการ ต้องเป็นผลงานวิจัยของตนเอง

๕) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

- (๑) เป็นอาจารย์ประจำที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
- (๒) กรณีที่เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้
  - (๒.๑) มีคุณวุฒิปริญญาเอกหรือเทียบเท่า และ
  - (๒.๒) มีผลงานทางวิชาการ ที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ ไม่น้อยกว่า ๕ เรื่อง หรือ
  - (๒.๓) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ ตามที่กำหนดข้างต้น จะต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงมากเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันการศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ

๖) อาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์

ประกอบด้วย อาจารย์ประจำหลักสูตร และผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน รวมไม่น้อยกว่า ๕ คน ทั้งนี้ ประธานกรรมการสอบต้องเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก โดยอาจารย์ผู้สอบวิทยานิพนธ์ ต้องมีคุณวุฒิ คุณสมบัติ และผลงานทางวิชาการ ดังนี้

(๑) กรณีเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตร ต้อง

- (๑.๑) มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือเทียบเท่า หรือ
- (๑.๒) มีคุณวุฒิขั้นต่ำปริญญาโท หรือเทียบเท่า ที่มีตำแหน่งรองศาสตราจารย์ และ
- (๑.๓) มีผลงานทางวิชาการ ที่ไม่ใช่ส่วนหนึ่งของการศึกษาเพื่อรับปริญญา และเป็นผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการในรอบ ๕ ปีย้อนหลัง โดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัยของตนเอง

(๒) กรณีเป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกสถาบัน ต้อง

- (๒.๑) มีคุณวุฒิปริญญาเอก หรือเทียบเท่า และ
- (๒.๒) มีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารที่มีชื่ออยู่ในฐานข้อมูลที่เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์ไม่น้อยกว่า ๕ เรื่อง หรือ
- (๒.๓) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกที่ไม่มีคุณวุฒิและผลงานทางวิชาการ ตามที่กำหนดข้างต้นแต่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงมากเป็นที่ยอมรับ ซึ่งตรงหรือสัมพันธ์กับหัวข้อวิทยานิพนธ์โดยผ่านความเห็นชอบจากสภาสถาบันการศึกษาแห่งนั้น และแจ้งคณะกรรมการการอุดมศึกษาทราบ

๑๒.๒ ภาระงานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และการค้นคว้าอิสระ

ให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา ฉบับที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบัน

๑๒.๓ บุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน

บุคลากรสนับสนุนการบริหารงานของหลักสูตร ทั้งในงานบริหาร การเงิน และการบริการ โสตทัศนูปกรณ์ ให้มีจำนวนเพียงพอต่อปริมาณงาน

๑๓. ทรัพยากรการเรียนการสอนและการจัดการ

๑๓.๑ ทรัพยากรการเรียนการสอน

๑๓.๑.๑ มีอาคารเรียนและห้องเรียนที่เหมาะสมกับการเรียนระดับบัณฑิตศึกษามีอุปกรณ์โสตที่เพียงพอและพร้อมใช้

๑๓.๑.๒ มีห้องทำงานหรือห้องศึกษาสำหรับผู้เรียนอย่างเหมาะสม เป็นสัดส่วนและเอื้อต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

๑๓.๑.๓ มีห้องทำงานอาจารย์ที่เหมาะสม เป็นสัดส่วน และเอื้อต่อการทำงานและให้การปรึกษาแก่ผู้เรียน

๑๓.๑.๔ มีห้องปฏิบัติการพยาบาลเฉพาะสาขาวิชาตามหลักสูตร และมีอุปกรณ์เพียงพอในการฝึกทักษะขั้นสูง

๑๓.๑.๕ มีคอมพิวเตอร์จำนวนที่เพียงพอ และทันสมัยสำหรับผู้เรียนทุกคน เพื่อการค้นคว้าโดยเฉพาะ

๑๓.๑.๖ มีห้องสมุดที่มีตำรา และหนังสือที่ทันสมัย ทางการพยาบาล วิทยาศาสตร์สุขภาพ และสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร หรือมีอิเล็กทรอนิกส์บุ้ค วารสารวิชาชีพการพยาบาล ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

๑๓.๑.๗ มีฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ วารสารทางวิทยาศาสตร์สุขภาพและการพยาบาล และฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์วิทยานิพนธ์ ทั้งในและต่างประเทศที่ทันสมัยอย่างเพียงพอ และสามารถสืบค้นได้ตลอดเวลา

๑๓.๑.๘ มีแหล่งฝึกวิชาปฏิบัติการพยาบาลสำหรับผู้เรียนปริญญาโทตรงตามสาขาวิชา และสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง และมีจำนวนผู้ช่วย/ผู้รับบริการเพียงพอสำหรับการฝึกปฏิบัติ

๑๓.๒ การจัดการ

๑๓.๒.๑ มีผู้รับผิดชอบในการบริหารจัดการทรัพยากรการเรียนการสอนโดยเฉพาะ

๑๓.๒.๒ มีการวางแผนความต้องการทรัพยากรการเรียนการสอนทุกประเภทอย่างต่อเนื่อง

๑๓.๒.๓ มีการจัดเตรียมทรัพยากรทุกประเภทให้เพียงพอและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา

๑๓.๒.๔ มีการประเมินคุณภาพของทรัพยากรทุกประเภท รวมทั้งแหล่งฝึก อย่างน้อยทุกภาคการศึกษา

๑๓.๒.๕ มีการประเมินความพึงพอใจของอาจารย์และผู้เรียนเกี่ยวกับทรัพยากรการเรียนการสอนภายหลังสิ้นสุดภาคการศึกษา

๑๔. แนวทางการพัฒนาคณาจารย์

๑๔.๑ พัฒนาศักยภาพอาจารย์ด้านการวิจัยและการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในวารสารทางวิชาการระดับชาติและนานาชาติ

๑๔.๒ พัฒนาคุณวุฒิการศึกษาและพัฒนาเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้น

๑๔.๓ พัฒนาให้อาจารย์มีความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติการพยาบาลขั้นสูงและได้รับวุฒิบัตรผู้มีความรู้ความชำนาญเฉพาะทางจากสภาการพยาบาล และมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ

๑๔.๔ จัดสรรทุนวิจัยเพื่อให้อาจารย์ทำการวิจัยและการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานในวารสารทางวิชาการระดับชาติและนานาชาติอย่างเพียงพอ หรือตามที่กำหนดในการประกันคุณภาพภายใน โดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเป็นอย่างน้อย

๑๔.๕ เพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลระดับบัณฑิตศึกษา รวมทั้งการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อสนับสนุนความสำเร็จของผลการเรียนรู้

๑๔.๖ ส่งเสริมให้อาจารย์เข้าร่วมประชุมสัมมนาวิชาการ เสนอผลงานวิจัยในที่ประชุม ทั้งระดับชาติและนานาชาติ และตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

๑๕. การประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

สถาบันการศึกษาต้องสามารถประกันคุณภาพหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้บัณฑิตมีคุณภาพอย่างน้อยตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ โดยมีองค์ประกอบในการประกันคุณภาพอย่างน้อย ๖ ด้าน คือ

๑. การกำกับมาตรฐาน
๒. บัณฑิต
๓. นักศึกษา
๔. คณาจารย์
๕. หลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผู้เรียน
๖. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

๑๕.๑ ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงานหลัก

สถาบันการศึกษาสามารถกำหนดดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงานหลักที่แสดงคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรในหมวดที่ ๑ - ๖ ดังนี้

๑. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตามและทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร

๒. มีรายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.๒) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ และสอดคล้องกับมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์

๓. มีรายละเอียดของรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามเจตนารมณ์ของการจัดทำ มคอ.๓ และ มคอ.๔ ก่อนเปิดสอนในภาคการศึกษานั้น

๔. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชาภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ตามเจตนารมณ์ของการจัดทำ มคอ.๕ และ มคอ.๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้สมบูรณ์ทุกรายวิชา

๕. จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ตามเจตนารมณ์ของการจัดทำ มคอ.๗ หรือตามระบบประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษาภายใน ๖๐ วันหลังสิ้นสุดปีการศึกษา

๖. มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอนหรือ การประเมินผล การเรียนรู้จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.๗ หรือในรายงานตามระบบประกันคุณภาพของสถาบันการศึกษาปีที่แล้ว

๗. มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดใน มคอ.๓ และ มคอ.๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา และนำผลการทวนสอบไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผล

๘. มีระบบ กลไก และการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพในการให้คำปรึกษาการทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ของผู้เรียน เพื่อให้สำเร็จการศึกษาภายในระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด

๙. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ประจำหลักสูตรมีผลงานทางวิชาการที่ได้รับการเผยแพร่ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการพิจารณาแต่งตั้งให้บุคคลดำรงตำแหน่งทางวิชาการอย่างน้อย ๓ รายการ ในรอบ ๕ ปีย้อนหลังโดยอย่างน้อย ๑ รายการต้องเป็นผลงานวิจัย

๑๐. อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน

๑๑. อาจารย์ประจำหลักสูตรได้รับการพัฒนาในด้านวิชาการและวิจัยไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง/ปีการศึกษา

๑๒. จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี

๑๓. ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนทุกชั้นปีที่มีต่อหลักสูตร และคุณภาพการสอนและการให้การปรึกษาวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ของอาจารย์พยาบาลเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕๑ จากคะแนนเต็ม ๕.๐๐

๑๔. อัตราส่วนอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ต่อผู้เรียนเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๘

๑๕. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้มาบัณฑิต และ/หรือ คุชฎิบัณฑิตที่มีต่อมาบัณฑิต และ/หรือคุชฎิบัณฑิต เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕๑ จากคะแนนเต็ม ๕.๐๐

ทั้งนี้ สถาบันสามารถกำหนดตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานหลักสูตรเพิ่มเติมได้มากกว่าที่กำหนดไว้

๑๕.๒ การประเมินผล

ผลการประเมินต้องอยู่ในระดับดี เป็นเวลาต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษา โดยต้องมีผลการดำเนินการในข้อ ๑ - ๕ และมีผลการดำเนินการผ่านไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้รวมที่กำหนดในแต่ละปี จึงจะขอรับการประเมินเพื่อเผยแพร่หลักสูตรจากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

๑๖. การนำมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์สู่การปฏิบัติ

สถาบันการศึกษาที่จะเปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา จะต้องเป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลที่สามารถให้ปริญญาบัตรระดับบัณฑิตศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ ได้ และมีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ในระดับปริญญาตรี สถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาทางการพยาบาลเป็นครั้งแรกต้องเป็นสถาบันการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากสภาการพยาบาลแล้ว การจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาสาขาพยาบาลศาสตร์ จะต้องเปิดดำเนินการเฉพาะในสถานที่ตั้งเท่านั้น แนวทางในการดำเนินการเปิดสอนหลักสูตรใหม่ หรือการปรับปรุงหลักสูตรมีดังนี้

๑๖.๑ พิจารณาความพร้อมและศักยภาพของสถาบันทั้งในระยะสั้นและระยะยาวในการบริหารจัดการการศึกษาตามหลักสูตร เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์

๑๖.๒ สถาบันแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรระดับปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาพยาบาลศาสตร์ให้มีองค์ประกอบตามที่กำหนดโดยคณะกรรมการการอุดมศึกษาและหรือสถาบันการศึกษา

๑๖.๓ ดำเนินการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรโดยพิจารณาโครงสร้างหลักสูตร เนื้อหาสาระสำคัญ และผลการเรียนรู้ ตามที่กำหนดในมาตรฐานคุณวุฒิระดับบัณฑิตศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์ เป็นหลัก สถาบันอาจเพิ่มเติมผลการเรียนรู้เฉพาะของหลักสูตร ให้เป็นไปตามปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ที่กำหนดโดยสถาบัน และอัตลักษณ์ของสถาบันซึ่งแตกต่างจาก

สถาบันอื่น จากนั้นจัดทำเอกสารรายละเอียดหลักสูตร โดยใช้หัวข้อและรายละเอียดตามที่คณะกรรมการ การอุดมศึกษากำหนดเป็นแนวทาง

๑๖.๔ กระจายความรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ด้านต่างๆ สู่วิชาทั้งภาคทฤษฎีและ ภาคปฏิบัติกำหนดกลยุทธ์การสอนและกลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ ในระดับหลักสูตร รายวิชา ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติแล้วจัดทำรายละเอียดรายวิชา ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยใช้หัวข้อ และรายละเอียดตามที่คณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดเป็นแนวทาง

๑๖.๕ เมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอนแต่ละภาคการศึกษา อาจารย์ผู้สอนจัดทำรายงานการจัดการ การเรียนการสอนพร้อมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการปรับปรุงรายวิชาทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติที่รับผิดชอบเสนอต่ออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จัดให้มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาประจำภาคการศึกษาหรือประจำปี ตามที่สถาบันศึกษากำหนด เมื่อสิ้นปีการศึกษาให้รวบรวมข้อมูลจากการรายงานของอาจารย์ผู้สอน และการทวนสอบ จัดทำรายงานในภาพรวมประจำปี อาจารย์ประจำหลักสูตรร่วมกันวิเคราะห์ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการเรียนการสอน

๑๖.๖ เมื่อครบรอบหลักสูตร แต่ละสถาบันจัดการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของหลักสูตรที่มีผลการเรียนรู้ตามมาตรฐานคุณวุฒิฯ ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นำผลการประเมิน มาวิเคราะห์/ทบทวนเพื่อใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรต่อไป

กรณีมีข้อตกลงร่วมผลิตกับสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่สถาบันการศึกษา

๑. การตกลงร่วมผลิต หมายถึง การทำข้อตกลงร่วมมืออย่างเป็นทางการระหว่างสถาบันศึกษากับองค์กรภายนอกในการพัฒนาและบริหารหลักสูตร โดยผ่านความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย และคณะกรรมการระดับนโยบายขององค์กรภายนอกนั้นๆ องค์กรภายนอกต้องเป็นสถาบันการศึกษา ในหรือต่างประเทศที่ได้รับการรับรองจากหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาของประเทศนั้น หรือ เป็นหน่วยราชการระดับกรมหรือเทียบเท่า หรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ หรือองค์การมหาชน หรือ บริษัทเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเท่านั้น หากเป็นบริษัทเอกชนที่ไม่ได้อยู่ ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ให้เสนอคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาเป็นรายกรณี โดยต้องแสดงศักยภาพและความพร้อมในการร่วมผลิตบัณฑิตของบริษัทดังกล่าว

๒. ภายใต้ข้อตกลงดังกล่าว บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือนั้น สามารถทำหน้าที่เป็น อาจารย์ประจำและอาจารย์ประจำหลักสูตรได้ บุคลากรที่มาจากองค์กรที่มีความร่วมมือเพื่อทำหน้าที่ อาจารย์ประจำ อาจารย์ประจำหลักสูตร และอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร ต้องมีคุณวุฒิและคุณสมบัติ ตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับนั้นๆ และต้องเป็นผู้มีความเข้าใจทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดประเมินผล ให้สอดคล้องกับปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและมาตรฐานผลการเรียนรู้ ของหลักสูตรนั้นๆ ตามแนวทางของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ

แนวทางการเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก

การเปิดสอนหลักสูตรปริญญาเอก (แบบ ๑.๑) ซึ่งเป็นแผนการศึกษาแบบทำวิทยานิพนธ์อย่างเดียว ให้สถาบันศึกษาคำนึงถึงเรื่องดังต่อไปนี้

๑. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ต้องมีผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์ ทางวิชาการซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และเป็นผลงานที่ชี้ชัดได้ว่าสามารถที่จะสนับสนุนการวิจัย ในสาขาวิชาที่เปิดสอนได้

๒. สถาบันการศึกษาที่จะเปิดสอนต้องมีหลักสูตรที่ดี มีมาตรฐานและคุณภาพการศึกษาเชื่อถือได้ และมีทรัพยากรสนับสนุนอย่างเพียงพอ

๓. สถาบันการศึกษาที่จะเปิดสอนต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกพร้อมที่จะรองรับ และสนับสนุนงานวิจัยของผู้เรียน

๔. สถาบันการศึกษาที่จะเปิดสอนควรมีเครือข่ายความร่วมมือสนับสนุน

๕. สถาบันการศึกษาที่จะเปิดสอนควรพร้อมที่จะร่วมมือกับสถาบันการศึกษาอื่นๆ ได้

๑๗. การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิฯ ซึ่งบันทึกในฐานข้อมูลหลักสูตรเพื่อการเผยแพร่ (Thai Qualifications Register: TQR)

การเผยแพร่หลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ให้เป็นไปตามการกำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และที่แก้ไขเพิ่มเติม
